

VESILAHDEN KUNNAN PERUSOPETUKSEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut
2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat
3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen
4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa
5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhoitoa on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto.

Vesilahden kunnan oppilaitoksissa oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu useammasta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta.

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon on kirjattu oppilashuoltoa koskeva osuus,
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta sekä
- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma
- lukuvuosisuunnitelman tarkennukset oppilashuoltoon ja oppilashuollon vuosikello

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma on laadittu yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppilashuoltosuunnitelma on kaikkien Vesilahden koulujen yhteinen. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään Vesilahden kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan noin viiden vuoden välein.

Vesilahden kunnassa toimii neljä perusopetuksen yksikköä: Kirkonkylän koulu, Narvan koulu, Ylämäen koulu sekä Vesilahden yläaste. Vesilahden kunnassa on yksi koulupsykologi, yksi koulukuraattori sekä 6 kouluterveydenhoitajaa. Koulupsykologin ja -kuraattorin asiakkaisiin kuuluvat esikoululaiset - 9. -luokkalaiset oppilaat. Kouluterveydenhoitajan asiakkaita ovat 1.-9. luokkien oppilaat esikoululaisten kuuluessa neuvolatoiminnan piiriin.

Nuorisotoimen alaisuudessa on kaksi nuorisotyöntekijää sekä yksi etsivä nuorisotyöntekijä. Kouluterveydenhuollosta (kouluterveydenhoitaja, lääkäri, hammashoito) vastaa Vesilahden ja Pirkkalan kunnan yhteinen Pirkkalan yhteistoiminta-alue. Terveystieteiden palveluja tarjoavat myös terveyskeskuspsykologi ja psykiatrinen sairaanhoitaja.

Vesilahden kunnan monialainen oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen ja koulutuksen järjestäjäkohtaisesta oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Koulujen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaavat oppilaitoskohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäisen oppilaan tai tietyn oppilas- tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseen liittyvien asioiden käsittelemistä varten kootaan monialainen asiantuntijaryhmä tapauskohtaisesti.

Suunnitelma koulujen käytettävissä olevien resurssien kohdentamisesta koulujen kesken sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon kesken tehdään vuosittain kertyneen seurantatiedon pohjalta. Resurssien kohdentamistyötä koordinoivat koulupsykologi ja koulukuraattori.

Oppilashuollon palveluiden työn- ja vastuunjako:

Koulupsykologi

Oppilashuollossa psykologi toimii lapsen tasapainoisen kasvun ja kehityksen sekä psyykkisen hyvinvoinnin tukemiseksi yhteistyössä lapsen tai nuoren, perheen, koulun ja muiden verkostojen kanssa. Koulupsykologin työn painopisteenä on ennalta ehkäisevä toiminta, jonka toteutumiseksi lähes puolet koulupsykologin työajasta tulee painottua yhteisölliseen oppilashuoltoon.

Koulupsykologin tehtäviin kuuluu:

- Kouluyhteisöjen ja oppimisympäristöjen hyvinvoinnin ja turvallisuuden sekä yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja edistäminen yhdessä koulujen ja muiden oppilashuollon henkilöiden kanssa
- Lapsen ja nuoren hyvinvointiin, kehitykseen, käyttäytymiseen, oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvien tuen tarpeiden arviointi, selvittely sekä tukeminen (mm. psykologiset tutkimukset, neuvottelut, konsultaatiot, tukikeskustelut, ryhmätoiminta)
- Vanhempien ohjaus ja neuvonta lapsen kasvatukseen ja tuen tarpeeseen liittyvissä asioissa (ohjaus tarvittaessa koulun ulkopuolisen tuen piiriin ja jatkotutkimuksiin ja -hoitoon)
- Osallistuminen koulun ja esiopetuksen tukitoimien suunnitteluun sekä opetus- ja kasvatushenkilöstön konsultointi
- Moniammatillinen yhteistyö kuraattorin, koulun henkilökunnan ja kouluterveydenhuollon sekä muiden yhteistyötahojen kanssa (mm. sosiaali- ja terveystoimi, lastensuojelu, kuntouttajat, TAYS, nuorisotoimi)
- Osallistuminen oppilashuoltotyön ja koulupsykologitoiminnan kehittämiseen sekä muuhun kehittämistoimintaan

Koulukuraattori

Koulukuraattori on ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä tekevä koulun sosiaalityöntekijä, jonka tavoitteena on oppilaiden ja heidän perheidensä hyvinvoinnin sekä oppilaan myönteisen kasvun edistäminen kouluyhteisössä. Koulukuraattori työskentelee oppilaiden koulunkäynnin edellytysten turvaamiseksi sekä kouluyhteisön toimintakyvyn lisäämiseksi. Koulukuraattorin pyrkimyksenä on myös tukea oppilaiden arjen sujumista ja vuorovaikutussuhteita.

Koulukuraattori tukee oppilaita muun muassa poissaoloihin, käyttäytymiseen, kiusaamiseen, kaverisuhdeongelmiin, perhetilanteisiin, tunne-elämään ja vapaa-aikaan liittyvissä asioissa.

Yksilöllisen oppilashuoltotyön ohella kuraattorin työstä lähes puolet tulee painottua ennalta ehkäisevään yhteisölliseen oppilashuoltoon.

Koulukuraattorin tehtäviin kuuluu:

- Lapsen ja nuoren tapaamiset (tukikeskustelut, neuvottelut, ryhmätoiminta)
- Yhteistyö huoltajien kanssa ja tarvittaessa ohjaus koulun ulkopuolisen avun piiriin
- Moniammatillinen yhteistyö koulun henkilökunnan, koulupsykologin ja kouluterveydenhuollon toimijoiden sekä muiden yhteistyötahojen kanssa (mm. lastensuojelu, nuorisotoimi)
- Tukioppilaiden ohjaaminen opettajan työparina
- Osallistuminen oppilashuoltotyön kehittämiseen ja kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen yhdessä koulun ja muiden oppilashuollon henkilöiden kanssa

Oppilas voi hakeutua koulukuraattorin luokse oma-aloitteisesti tai huoltajien pyynnöstä. Jos huoli lapsen tai nuoren tilanteesta on ilmennyt koulussa, yhteydenotto voi tulla opettajalta, koulunkäynnin ohjaajalta tai oppilashuoltoryhmän jäseniltä. Koulukuraattori voi myös itse ottaa yhteyttä oppilaaseen.

Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on turvata lapsen ja nuoren terve kasvu ja kehitys terveystarkastusten ja terveystarkastuksen avulla. Tavoitteena on mahdollisimman tasapainoinen ja terveelliset elämäntavat omaksunut aikuinen.

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on myös:

- Kasvu- ja kehityshäiriöiden sekä piilevien sairauksien löytyminen
- Ammatinvalintaan vaikuttavien terveydellisten seikkojen huomioonottaminen
- Osallistuminen oppimisen, tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmien tunnistamiseen ja selvittämiseen yhteistyössä kodin sekä koulun oppilashuoltohenkilöstön ja opetushenkilöstön kanssa ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen.
- Oppilaan hyvinvoinnin ja terveyden seuraaminen, arviointi ja edistäminen.
- Pitkäaikaissairaana lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden sekä lapsen hoitoon osallistuvien kanssa.
- Koulun viihtyisyyden, terveellisuuden ja turvallisuuden edistäminen ja seuranta
- Koulutapaturmien ensiavusta huolehtiminen sekä koulussa äkillisesti sairastuneiden hoidon järjestäminen.
- Lisäksi kouluterveydenhuolto huolehtii rokotushjelman toteutumisesta.

Oppilaalle järjestetään lakisääteiset terveystarkastukset jokaisella vuosiluokalla ja 1., 5., ja 8. vuosiluokalla tarkastus on laaja terveystarkastus. Terveystarkastukset ovat sisällöltään annettujen

ohjeiden ja säännösten mukaiset. Laaja tarkastus perustuu oppilaan oman näkemyksen lisäksi vanhempien, opettajan ja kouluterveydenhuollon arvioon oppilaan hyvinvoinnista. Laajaan tarkastukseen osallistuu sekä terveydenhoitaja että lääkäri ja vanhempia pyydetään mukaan.

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu myös suun terveydenhuolto ja lakisääteisten suun terveystarkastusten järjestäminen.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllisellä oppilashuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllisen oppilashuollon edistäminen kuuluu kaikille opiskeluyhteisössä työskenteleville osana heidän päivittäistä toimintaansa.

Oppilashuollon päähuomio on yhteisöllisessä ennaltaehkäisevässä oppilashuollossa, johon kaikki kouluyhteisön jäsenet osallistuvat. Ennaltaehkäisyn keinona on ensisijaisesti yhteisöllinen oppilashuolto, jolla halutaan tukea koko oppilaitosyhteisöä.

Koulutuksen järjestäjän oppilashuollon yleistä suunnittelua, kehittämistä, ohjausta ja arviointia johtaa ja koordinoi monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa oppilaitoksen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sillä on keskeinen rooli yhteisöllisen oppilashuollon suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Oppilashuollon ohjausryhmä

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ryhmä selvittää Vesilahden kunnan oppilashuollolliset tarpeet koulukohtaisten oppilashuoltoryhmien, koulujen henkilökunnan, huoltajien ja oppilaiden avulla.

Oppilashuollon ohjausryhmän muodostavat sivistysjohtaja, varhaiskasvatuksen johtaja, siivous- ja ruokapalvelupäällikkö, liikunta- ja nuorisosihteeri, sosiaalitoimen edustaja, teknisen toimen edustaja, koulujen rehtorit, koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhuollon esimies, kouluterveydenhoitaja, koululääkäri, opinto-ohjaaja, erityisopettajien edustaja, koulupoliisi, seurakunnan nuorisotyön edustaja sekä lasten- ja nuorisopsykiatrian edustaja. Ryhmän koollekutsuja on sivistysjohtaja. Ryhmä kokoontuu 1 -2 kertaa vuodessa.

Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän puheenjohtajana toimii koulun rehtori. Muina jäseninä ryhmään kuuluvat koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, erityisopettaja, opetushenkilöstön edustaja(t) ja nuorisotyöntekijä. Yläasteella ryhmään kuuluu lisäksi opinto-ohjaaja.

Ryhmä suunnittelee ja toteuttaa tarvekartoituksen pohjalta oppilashuollolliset toimenpiteet koulun tasolle (esim. teemapäivät, tapahtumat, hankkeet). Ryhmä suunnittelee ja toteuttaa toimenpiteet, joiden avulla luokanopettajien / luokanvalvojen edellytykset toimia oman luokkansa lähiohjaajana kehittyvät ja vahvistuvat. Ryhmä voi myös konsultoida yksittäistä opettajaa ja luoda opettajille välineitä kohdata haastava ryhmä tai luokka.

Ryhmään kutsutaan teeman/aiheen mukaan myös muuta opetushenkilöstöä, asiantuntijoita, oppilaiden edustajia sekä vanhempainyhdistyksen edustajia. Ryhmän koollekutsuja on rehtori. Ryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa. Ryhmän toimintaa ohjaa koulukohtainen oppilashuoltotoiminnan vuosikello.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa

Yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa painottuu oppilashuollon ohjausryhmän säännöllisiin tapaamisiin 1-2 kertaa lukuvuodessa. Ohjausryhmässä ovat laajasti edustettuna eri tahot ja toimijat, jotka omasta näkökulmastaan ja oman toimivaltansa puitteissa tuovat kehittämis ehdotuksia, näkemyksiä ja resursseja oppilashuollon toimintaan.

Vesilahden kunnan nuorisotoimi suuntaa koulunuorisotyön voimavaroja erityisesti yläkoulun käyttöön ja on omalla panoksellaan kehittämässä yhteisöllistä oppilashuoltoa koulun arjessa.

Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Perusopetuksessa toteutettavan ohjauksen tavoitteena on, että kaikille löytyy jatko-opiskelupaikka peruskoulun jälkeen. Ohjauksen tulee jatkua yhtenäisesti koko perusopetuksen ajan siten, että kaikki opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa (esikoulusta kouluun, 2. luokalta 3. luokalle, alakoulusta yläkouluun ja yläkoulusta toiselle asteelle). Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä opiskelutaitojen kehittämisessä ja pyrkiä ennaltaehkäisemään opintoihin liittyvien ongelmien syntymisestä. Lisäksi jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Lukuvuoden aikana kaikille oppilaille ja huoltajille annetaan ohjausta ja tietoa perusopetuksen työtavoista, valintamahdollisuuksista ja niiden merkityksestä tulevaisuudelle. Edelleen huoltajille selvitetään, kuinka ohjaus koulussa on järjestetty sekä miten on hoidettu opiskeluun, oppilashuoltoon ja tukipalveluihin liittyvät asiat koulukohtaisesti. Lukuvuoden mittaan järjestettävissä henkilökohtaisissa tapaamisissa, vanhempainilloissa ja muissa tapaamisissa opettajat yhdessä huoltajien kanssa käyvät läpi oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyviä kysymyksiä.

Kouluissamme ohjauksesta vastaa vuosiluokilla 1-6 luokanopettaja ja vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjaaja yhdessä muiden opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa. 7. luokkien oppilaat suorittavat työelämään tutustumisen koulun sisäisenä työharjoitteluna. 8. ja 9. luokilla oppilaat ovat viikon jakson tutustumassa työelämään itse valitsemassaan työpaikassa. Lisäksi eri oppiaineiden opetussuunnitelmien sisältöihin kuuluu yrittäjyyteen, työelämän vaatimusten ja taitojen opettamiseen liittyvien asioiden käsittelyä.

Päättövaiheessa oppilaiden tukena on myös etsivä nuorisotyöntekijä, jonka työn tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyöntekijä pitää yhden oppitunnin 9.luokalla työstään ja kertoo, mitä tapahtuu, jos oppilas ei saa opiskelupaikkaa peruskoulun jälkeen tai opinnot uhkaavat keskeytyä toisen asteen koulutuksessa. Etsivä nuorisotyöntekijä toimii tarvittaessa myös tukihenkilönä jatko-opiskelupaikkaan kohdistuvalla tutustumiskäynnillä.

Siirtyminen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen: Päivähoidosta esikouluun siirryttäessä pidetään helmi-maaliskuussa tiedonsiirtopalaveri, jossa tietoja siirretään varhaiskasvatuksesta esiopetuksenopettajille. Tiedonsiirrossa apuna on tiedonsiirtokaavake. Esiopetukseen siirtyvien vanhemmille järjestetään myös vanhempainilta.

Siirtyminen esikoulusta kouluun: Oppilaaksi ottaminen ja ilmoittautuminen kouluissa on helmi-maaliskuussa. Huoltajat voivat ilmoittaa lapsensa kouluun Wilman kautta. Toukokuussa pidetään siirtopalaveri, jossa esikoululaisten tietoja siirretään opettajille. Toukokuussa on myös tulevien ekaluokkalaisten tutustumispäivä.

Siirtyminen 2. luokalta 3. luokalle: Huhti-toukokuussa pidetään tiedonsiirtopalaveri, missä luokanopettaja siirtää tiedot seuraavalle luokanopettajalle.

Siirtyminen alakoulusta yläkouluun: Tiedonsiirtopalaverit järjestetään yläasteen rehtorin, opettajien ja erityisopettajien kesken maaliskuussa. *Huoltajat toimittavat yläasteelle keväällä lomakkeen, jossa heillä on myös mahdollisuus tuoda esille siirtymävaiheessa huomioitavia ja opetuksen kannalta keskeisiä asioita.* Kaikille kuudesluokkalaisten järjestetään ryhmäytymispäivä sekä tutustumispäivä yläasteeseen toukokuussa. Kuudesluokkalaisten huoltajille järjestetään toukokuussa vanhempainilta. Ryhmäyttäminen jatkuu heti syksyllä ryhmäytymistunneilla.

Siirtyminen yläkoulusta toiselle asteelle: Yhdeksännellä luokalla oppilaat tutustuvat toisen asteen opintoihin. Oppilaanohjaaja esittelee oppilaanohjauksen luokkatunneilla jatko-opintomahdollisuudet. Lisäksi lähialueen oppilaitoksista käy oppilaita ja opinto-ohjaajia esittelemässä oppilaitoksiaan. Oppilaat osallistuvat lähialueilla tarjolla oleville koulutusmessuille. Oppilaat käyvät myös oman kiinnostuksensa mukaan tutustumassa eri oppilaitoksiin joko yksin tai pienryhmissä. Tavoitteena on löytää kaikille mieluinen suunnitelma jatkokoulutukseen. Yhdeksännen luokan aikana järjestetään vanhempainilta yhteistyössä Lempäälän ja lähialueen oppilaitosten kanssa, jossa esitellään jatko-opintomahdollisuuksia. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden jatko-opinnot suunnitellaan yksilöllisesti moniammatillisena yhteistyönä tarpeen mukaan. Tukea saaneiden oppilaiden huoltajat täyttävät halutessaan tiedonsiirtolomakkeen toisen asteen opintojen järjestämiseksi ja toimittavat lomakkeen jatko-opintopaikkaan. Opinto-ohjaaja käy kesällä läpi yhteishaun tulokset ja on yhteydessä sekä nuoreen että huoltajaan, jos jatko-opiskelupaikka jäi yhteishaussa saamatta. Opinto-ohjaaja auttaa jälkihaussa ja ohjaa nuorta tarvittaessa etsivän nuorisotyöntekijän asiakkaaksi.

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyiden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Perusopetuslain 29 §:n mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön.

Oppilaan ja opiskelijan terveyden edistämiseksi seurataan myös koulu yhteisön ja opiskelu ympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta. Turvalliseen opiskelu ympäristöön kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Vesilahden kouluille on laadittu turvallisuussuunnitelmat, jotka sisältävät toimintaohjeet erilaisissa turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa. Turvallisuussuunnitelmat sisältävät mm. kriisisuunnitelman, pelastussuunnitelman sekä kiusaamisenvastaisen suunnitelman.

Ympäristöterveydenhuollon terveydensuojelulain (763/94) 45 §:n perusteella kouluissa tehdään tarkastukset kolmen vuoden välein. Ryhmään kuuluvat rehtori, terveydenhoitaja, kiinteistöhuollon edustajat ja terveystarkastaja. Poistumisharjoitukset tehdään vähintään kaksi kertaa vuodessa, tarvittaessa yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa.

Koulun arkipäivässä oppilaiden turvallisuudesta huolehditaan monin tavoin. Tärkeitä ovat yhteiset säännöt ja välituntivalvonta. Turvallisuutta tuovat kaikista välittäminen, riittävä tiedonkulku, järjestyssääntöjen noudattaminen ja koulun ja kodin yhteistyö.

Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Yhteistyötä tehdään terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä lukuvuoden aikana alakoulun osalta seuraavasti: kouluterveydenhoitajan alakoulun tunnit 5.luokalla murrosikään liittyvistä asioista. Yläkoulun 8.luokille voidaan myös järjestää terveydenhoitajan tunti.

Järjestyssäännöt

Oppilaalla on velvollisuus käydä koulua eli osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Oppilaalla on velvollisuus suorittaa oppivelvollisuus siten, että hänellä on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Oppilaan velvollisuus on myös suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti toisia kunnioittaen ja huomioiden. Oppilaan tulee noudattaa järjestyssääntöjä.

Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöt päivitetään vuosittain.

Ensisijainen puuttumiskeino on kasvatustalkut, jota koulun opettaja tai rehtori voi määrätä enintään kahdeksi tunniksi. Perusopetuksen osalta jälki-istuntoa saavat antaa koulun opettajat sekä rehtori. Kirjallisesta varoituksesta päättää koulun rehtori. Koulusta ja opiskelusta pidättämistä koskevat päätökset voi tehdä vain monijäseninen toimielin. Opetuksen järjestäjä seuraa kasvatustalkun, kurinpidollisten toimien, häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistamisen, esineiden ja aineiden haltuunotto-oikeuden sekä oppilaan tavaroiden haltuunotto-oikeuden käyttöä ja toimien kehittymistä. Koulukohtaiset tiedot käsitellään määräajoin koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä. Kaikki edellä mainitut toimenpiteet ilmoitetaan huoltajalle ja kirjataan opetuksen järjestäjän määräämällä tavalla.

Kasvatustalkut

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muutoin rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti, voidaan ensisijaisena toimenpiteenä määrätä osallistumaan yhteensä enintään kaksi tuntia kestäväan kasvatustalkuun. Kasvatustalkut voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella.

Kasvatustalkussa yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa ja tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi.

Kasvatustalkuun määrää koulun opettaja tai rehtori. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatustalkuun. Kasvatustalkut tulee kirjata (Wilma-lomake).

Kotitehtävien laiminlyönti

Jos oppilas on laiminlyönyt hänelle määrättyt kotitehtävät, hänet voidaan määrätä suorittamaan laiminlyödyt tehtävät koulupäivän aikana tai jälkeen korkeintaan tunniksi kerrallaan.

Jälki-istunto

Opettaja tai rehtori voi jälki-istunnossa teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, jotka ovat kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Jälki-istunnossa voidaan myös edelleen velvoittaa istumaan hiljaa. Jälki-istuntoa ei voida miltään osin järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muiden koulun suunnitelmien mukaisesta opetuksesta.

Häiritsevän oppilaan poistaminen opetustilanteesta

Opettaja tai rehtori voi poistaa järjestystä häiritsevän oppilaan opetustilanteesta. Opetustilanteesta poistetulle oppilaalle järjestetään asianmukainen valvonta. Mikäli oppilaan käyttäytyminen on niin uhkaavaa tai häiritsevää, että henkilökunnan tai oppilaiden turvallisuus kärsii tai opetus vaikeutuu kohtuuttomasti, rehtori tai opettaja voi käskää oppilaan poistumaan koulusta jäljellä olevan työpäivän ajaksi. Tällaisessa tilanteessa tulee pyytää paikalle koulun henkilökuntaan kuuluva todistaja ja toimenpiteestä ilmoitetaan välittömästi oppilaan huoltajalle.

Kirjallinen varoitus

Jos rikkomus jatkuu tai on vakava, oppilaalle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Kirjallinen varoitus on kurinpitorangaistus. Kirjallisen varoituksen voi antaa vain rehtori, joka tekee asiasta viranhaltijapäätöksen ja järjestää asiassa oppilaan ja huoltajan kuulemisen.

Koulusta erottaminen

Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen. Oppilas voidaan erottaa koulusta enintään kolmeksi kuukaudeksi. Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta päätetään. Koulusta erottamisesta päättää opetuksen järjestäjän määräämä monijäseninen toimielin (lautakunta). Koulusta erotetulle oppilaalle järjestetään opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan.

Työrauha ja turvallisuus uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilashuoltosuunnitelmaan sisältyy Vesilahden kunnan koulujen yhteinen ohje perusopetuslain 35 -36 §:n soveltamiseen. Ohjeet velvoittavat kaikkia opettajia. Ohjeet käydään läpi aina uuden viranhaltijan perehdyttämisessä ja ne ovat nähtävänä koulun opettajanhuoneissa ja kotisivuilla. Ohjeet käydään läpi myös koulujen vanhempainilloissa.

Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita

Jos on näköhavaintoon tai muuhun luotettavaan tietoon perustuva syy epäillä oppilaalla olevan oppitunnilla tai lukuvuosisuunnitelmaan kuuluvassa tilaisuudessa hallussaan esineitä tai aineita, joilla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta oppilasta pyydetään luovuttamaan esine tai aine pois. Jos oppilas ei luovuta pyydettyä esinettä tai ainetta, opettaja ja rehtori voivat tarkistaa oppilaan mukana olevat tavarat (mm. kassit, penaalit), oppilaan pulpetin, kaapit tai säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa (mm. taskut, lompakko). Vaatteiden päällisin puolin tunnustelu erogeeniseksi luokiteltujen alueiden kohdalta on kielletty.

Ennen tarkastusta oppilaalle ilmoitetaan tarkastuksen syy ja perustelut. Ennakoiva tai varmuuden vuoksi tapahtuva tarkastaminen ei ole luvallista. Tarkastus järjestetään yksityisessä huoneessa turvallisesti ja hienotunteisesti. Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta ja tarkastuksessa tulee olla mukana toinen, oppilaan niin pyytäessä ja mahdollisuuksien rajoissa hänen toivomansa henkilö. Tarkastus järjestetään koulun rehtorin johdolla. Näistä vaatimuksista voi poiketa, mikäli asian kiireellinen luonne ja turvallisuus ehdottoman välttämättömästi sitä vaativat. Mikäli oppilas vastustaa tarkastusta voimakkaasti, kutsutaan paikalle poliisi. Vaatetuksen ja ihon väliseltä alueelta tarkastuksen voi suorittaa vain poliisi.

Tarkastuksesta ja haltuunotosta ilmoitetaan huoltajalle sekä annetaan kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle. On suositeltavaa olla yhteydessä huoltajaan ennen toimenpidettä, jos se on mahdollista. Kiellettyjen esineiden ja aineiden osalta (kuten teräaseet, tupakkatuotteet ja muut täysi-ikäisen haltuun tarkoitettut aineet ja tuotteet, huumaavat aineet ja lainsäädännössä julkisella paikalla kiellettäväksi pidetyt esineet) konsultoidaan ensin poliisia ja toimitaan heidän ohjeistuksensa mukaisesti. Esineiden tai aineiden luovuttamisessa (oppilaalle tai huoltajalle) toimitaan myöskin poliisin ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi konsultoidaan lastensuojelua

Takavarikoidut aineet ja esineet säilytetään koululla lukitusti. Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Rehtori hävittää ja kirjaa esineen hävittämisen.

Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Vesilahden kunnan kouluissa on käytössä sähköinen poissaolojen seurantajärjestelmä Wilma. Huoltajan on mahdollista seurata oppilaan koulutyöskentelyn sujumista Wilma-järjestelmän

avulla. Wilman kautta huoltajat ja opettajat voivat pitää yhteyttä mm. pikaviesteillä. Huoltajan tulee viipymättä ilmoittaa ja selvittää oppilaan poissaolot luokanopettajalle/luokanvalvojalle ensimmäisenä poissaoloaamuna. Mikäli oppilas on poissa koulusta huoltajan siitä ilmoittamatta, luokanopettaja/luokanvalvoja tiedustelee huoltajalta poissaolon syytä mahdollisimman pian oppilaan ikäkauden huomioiden.

Lomamatkat tulee pyrkiä sijoittamaan koulujen loma-aikoihin. Ennalta tiedossa oleviin poissaoloihin tulee pyytää lupa etukäteen. Luokanopettaja/luokanvalvoja voi myöntää luvan enimmillään viisi (5) päivää kestäviin lomiin. Kuudesta (6) päivästä neljään viikkoon kestävät lomat anotaan kirjallisesti koulun rehtorilta. Pidempiin lomiin lupa tulee anoa kirjallisesti sivistysjohtajalta.

Luokanopettaja/luokanvalvoja on velvollinen seuraamaan luokkansa oppilaiden poissaoloja säännöllisesti, viikoittain ja hankkimaan selvityksen huoltajalta poissaoloihin. Jos poissaolot lisääntyvät, opettaja ottaa yhteyttä perheeseen. Poissaolojen määrän ylittäessä lukukaudessa 45 tunnin rajan luokanopettaja / luokanvalvoja keskustele poissaolojen syistä oppilaan kanssa ja selvittää mistä poissaolot johtuvat sekä ottaa yhteyttä huoltajaan ja tarvittaessa kutsuu koolle yksilöllisen oppilashuoltoryhmän. Muiden kuin ennalta sovittujen poissaolojen osalta opettaja konsultoi 45h poissaolorajan täytyessä kouluterveydenhuoltoa. Lisäksi luokanopettaja/luokanvalvoja arvioi yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa oppimisen tuen tarvetta. Poissaolojen ylittäessä 70h lukukaudessa on kutsuttava yksilöllinen oppilashuoltoryhmä. Luvattomista poissaoloista seuraa rangaistus koulun sääntöjen mukaisesti. Luokanopettaja/luokanvalvoja on välittömästi yhteydessä huoltajaan oppilaan luvattomasta poissaolosta. Jos luvattomien poissaolojen määrä ylittää 12 tuntia lukukaudessa, kutsutaan koolle yksilöllinen oppilashuoltoryhmä.

Poissaolojen jatkuessa runsaina luokanopettaja/luokanvalvoja on yhteydessä sosiaalitoimeen, jossa tehdään tarvittaessa sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi.

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulutapaturmia ehkäistään kartoittamalla riskit ja vaaranpaikat muun muassa sisätiloissa, koulupihoilla ja koulumatkoilla. Eri turvallisuushaasteiden kartoittamiseksi ympäristöä tarkastellaan myös erilaisten käyttäjien ja siellä harjoitettavan toiminnan näkökulmasta.

Tapaturmien ehkäisemiseksi laaditaan riskiarviointi, joka päivitetään säännöllisesti. Koulun kriisisuunnitelmassa on nimetty ensiaputaitoiset työntekijät ja heidän ensiaputaitonsa pidetään ajan tasalla. Hoitoa tarvitseva oppilas ohjataan kouluterveydenhoitajalle/terveysasemalle tai vakavissa tapauksissa tilataan ambulanssi. Tapaturman sattuessa ollaan viipymättä yhteydessä oppilaan huoltajaan. Koululla on vakuutus, joka korvaa koulutapaturmasta johtuvat kulut. Koulutapaturmasta tehdään aina ilmoitus (korvausasiat).

Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiailta. Hallussapito- ja käyttökielto on kirjattu koulun järjestyssääntöihin. Koulun järjestyssäännöistä informoidaan oppilaita ja heidän huoltajiaan lukuvuosittain.

Tupakkatuotteiden hallussapitoon ja käyttöön kouluajaksi puututaan koulun ohjelmalla ja järjestyssääntörikkeenä. Koulukohtaisesti sovitaan yhtenäiset käytänteet tilanteisiin puuttumisen osalta. Tupakkatuotteiden käyttö on kielletty perusopetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa sekä niiden käytössä olevilla ulkoalueilla. Koulutuksen järjestäjä asettaa näkyville tupakointikieltoa osoittavat opasteet sekä koulujen sisätiloihin että koulujen käytössä oleville ulkoalueille. Opasteet ovat ohjeena myös koulujen iltakäyttäjille sekä muille koulussa asioiville. Koulun rehtori ja opettajat ovat velvollisia puuttumaan koulun alueella tupakoimiseen. Vesilahden kunnassa on laadittu päihdesuunnitelma. Päihdesuunnitelmaan on kirjattu ennalta ehkäisevä päihdetyö, toimenpiteet, varhainen puuttuminen sekä päihdeasioissa tehtävä yhteistyö. Lisäksi koulujen kriisisuunnitelmissa on kuvattu toimintaohjeet epäiltäessä oppilaan olevan päihtynyt koulupäivän aikana. Kouluterveydenhuollon rooli päihdetyössä on päihteiden käytön varhainen tunnistaminen, varhainen puuttuminen ja hoitoonohjaus.

Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan Vesilahden kouluissa vaikuttamalla päihteitä koskeviin tietoihin ja asenteisiin. Teemoja käsitellään oppilaiden kanssa tunneilla (terveystieto), kouluterveydenhuollon tarkastuksissa, vanhemmille suunnatuissa vanhempainilloissa (esim. kouluterveydenhoitaja ja kuraattori) sekä erilaisten yhteistyötahojen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Koulumatkakuljetukset hoidetaan perusopetuslain ja -asetuksen mukaan. Vesilahden kunnan koulukuljetusperiaatteiden mukaan koulukuljetukseen ovat oikeutettuja 0.–1. luokan oppilaat, joiden koulumatka on pidempi kuin kolme kilometriä ja ne 2.-9. Luokan oppilaat, joiden koulumatka on yli 5 kilometriä. Luokilla 0–6 matkoihin odotuksineen saa kulua aikaa enintään 2,5 tuntia ja luokilla 7-9 enintään 3 tuntia. Liikennejärjestelyt koulujen pihossa on asianmukaisesti ja turvallisesti järjestetty. Mikäli oppilaan linja-autokortti katoaa, vioittuu tai menee käyttökelvottomaksi, oppilas joutuu maksamaan uuden kortin hinnan.

Kuljetusjärjestelyistä johtuen kuljetusoppilaille saattaa tulla odotusta joko ennen tai jälkeen koulupäivän. Odotusaika on vietettävä koulun rajojen sisäpuolella. Oppilailla on mahdollisuus tehdä läksyjä tätä varten osoitetussa tilassa tai oleskella koulun piha-alueella. Koulun rehtori vastaa odotusaikojen valvonnan organisoinnista. Kouluautoihin nousee ainoastaan noutopaikoiksi osoitetuilta alueilta.

Kuljettajilla on oppilaslistat ja autoissa niiden mukaiset paikat. Jos oppilas menee kotiin omin kyydein, vanhempien on ilmoitettava tästä suoraan liikennöitsijälle turhien odottelujen välttämiseksi.

Koulukuljetuksiin liittyvät menettelytavat, säännöt ja turvallisuusohjeet on kirjattu Vesilahden kunnan koulukuljetusperiaatteisiin.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat.

Oppimisympäristön tulee tukea oppilaan kasvua ja oppimista. Sen on oltava fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja tuettava oppilaan terveyttä.

Kiusaamisella tarkoitetaan pääasiassa sitä, että joku oppilas joutuu toistuvasti saman tai muiden henkilöiden kiusaamisen kohteeksi. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista, pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeiden asioiden puhumista takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista.

Kiusaamisen suhteen koulussa on nollatoleranssi. Koulussa ei käytetä väkivaltaa - ei fyysistä eikä psyykkistä. Kiusaamisen osalta tavoitteena on sen ennaltaehkäiseminen, kiusaamistapausten löytäminen sekä mahdollisimman nopea asiaan puuttuminen. Peruslähtökohtana on se, että jokaisen koulussa työskentelevän täytyy voida tehdä työnsä rauhallisessa ja turvallisessa ympäristössä sekä ilmapiirissä. Tärkeitä asioita ovat mm. erilaisuuden hyväksyminen ja toisten mielipiteiden sekä arvojen kunnioittaminen.

Kouluyhteisön ilmapiiriin tulee mahdollistaa se, että kiusaamiseen liittyvistä tuntemuksista voi kertoa vapaasti ja niiden ilmaisua varten pitää olla kanava, jota pitkin sitä pystytään käsittelemään. Jokainen kiusaamiskokemus tulee ottaa vakavasti ja sen käsittelyn tulee tapahtua mahdollisimman nopeasti. Koulu ei voi kuitenkaan käsitellä sellaisia oppilaiden välisiä konflikteja, jotka tapahtuvat selkeästi koulun toiminnan ulkopuolella vapaa-ajalla. Kuitenkin ne tapaukset, joissa oppilaiden väliset ongelmatilanteet ovat selkeästi nähtävissä myös koulutyössä, tulee koulun siltä osin selvittää. Kiusaamistapausten käsittelyssä oppilaiden huoltajat on pidettävä ajan tasalla. Huoltajalla tulee olla mahdollisuus olla kuultavana ennen asiaan liittyvää päätöksen tekoa ja siitä seuraavia järjestelyjä.

Toimintaohjeet oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä löytyvät koulukohtaisista kriisisuunnitelmista. Kouluilla on tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun materiaalia ja henkilökunta on koulutettu siihen.

Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Vesilahden kunnan kouluissa on vuosittain päivitettävä turvallisuuskansio, joka sisältää kriisivalmius- ja pelastussuunnitelman. Turvallisuuskansio on valmisteltu ja päivitetään yhteistyössä ao. viranomaisten kanssa.

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

Yksittäisen oppilaan tai tietyn oppilas- tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvien asioiden käsittelemistä varten kootaan tapauskohtaisesti monialainen asiantuntijaryhmä. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämisessä korostuu erityisesti luokanopettajan / luokanvalvojan rooli. Hän on oppilaan lähiohjaaja, joka tuntee oppilaan kokonaisvaltaisesti. Hän seuraa luokkansa oppilaiden opintojen edistymistä ja kehittymistä säännöllisesti.

Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Konsultaatiota pyytävä saa ilmaista salassa pidettäviä tietoja, jotka ovat välttämättömiä virka-aputehtävän, toimeksiannon tai omaan lukuun muutoin suoritettavan tehtävän suorittamiseksi. Muitakin tietoja saa antaa, jos niiden poistaminen suuren määrän tai verrattavan syyn vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista. Annettujen tietojen salassapidosta ja suojaamisesta on varmistuttava asianmukaisesti.

Oppilaan omat toivomukset on otettava huomioon häntä koskeissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti. Alaikäisellä ja vajaavaltaisella on oikeus kieltää huoltajaa tai muuta laillista edustajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn ja saamasta huollettavaansa koskevia tietoja painavasta syystä, jos ei selvästi ole vastoin huollettavan etua. Arvion edun vastaisuudesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö

Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja.

Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu oppilaan suostumukseen, ellei oppilaalla ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja. Oppilaan / huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella (lomake) hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.

Mikäli oppilas / huoltaja ei anna suostumusta asian käsittelyyn monialaisessa asiantuntijaryhmässä, tämä kirjataan lomakkeeseen. Oppilaan kasvun ja kehityksen vaarantuessa, koulu on velvollinen olemaan yhteydessä sosiaalihuoltolain mukaisten palveluiden tarjoajiin.

Yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa

Kouluterveydenhuolto on tarkoitettu peruskoululaisille ja heidän perheilleen. Se on lakisääteistä ja maksutonta perusterveydenhuollon ennalta ehkäisevää palvelua, jota on saatavilla pääsääntöisesti koulupäivien aikana koululta. Terveystarkastajan ollessa koululla paikalla, oppilailla on mahdollisuus tulla vastaanotolle ilman ajanvarausta ennalta ilmoitettuna ajankohtana. Vesilahden kunnassa toiminnan järjestämisestä vastaa Pirkkalan yhteistoiminta-alue.

Kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyys, turvallisuus ja hyvinvoinnin edistäminen

Kouluterveydenhuolto tarkastaa kouluyhteisön ja ympäristön terveellisyys ja turvallisuuden yhteistyössä monien muiden tahojen kanssa joka kolmas vuosi. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain. Kouluterveydenhuolto on mukana laatimassa koulun oppilashuollon suunnitelmaa ja siihen sisältyviä erilaisten ongelma- ja kriisitilanteiden toimintamalleja.

Yhteistyö muun oppilashuolto- ja opetushenkilöstön kanssa

Kouluterveydenhuolto on osa koulujen moniammatillista oppilashuoltoa. Se tekee kiinteää yhteistyötä opettajien, koulukuraattorin, koulupsykologin ja lastensuojelun kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään yhteisön hyvinvoinnin edistämisen, ennaltaehkäisyn, terveystarkastusten–ja yksilöllisen tuen järjestämisen osa-alueilla. Tietojen siirto tapahtuu salassapitosäännöksiä noudattaen.

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Kouluterveydenhuoltoon ja koululääkäritoimintaan ei kuulu varsinainen sairaudenhoito, paitsi ensiapu koulutapaturmissa ja ensihoito-ohjeet sairastuneille. Koululaisten sairaanhoidolliset asiat hoidetaan pääsääntöisesti kuntien terveysasemilla. Oppilaan huoltajat varaavat tarvittaessa ajan terveysasemalle.

Lääkitys koulupäivän aikana

Tyypillisiä pidempiaikaisia lääkitystarpeita koulussa ovat diabeetikoiden lääkityksen järjestäminen. Tavallisia ovat myös ensiapuun tarkoitetut lääkitykset esimerkiksi vaikeasti allergisilla, astmaatikoilla tai epileptikoilla. Myös muut pitkäaikaissairaudet tai kehitysvammaisuus voivat edellyttää lääkitsemistä koulupäivän aikana. Usein työntekijän tehtävänä on annostella huoltajan toimittama lääkeannos, mikäli se on tarkoitettu koulussa tai aamu- tai iltapäivätoiminnassa otettavaksi. Tällöin ohjeesta ja lääkkeen toimittamisesta vastaa ensisijassa huoltaja ja lääkkeen antamisesta toimintayksikön työntekijä.

Lääkehoidon järjestäminen koulussa

Lääkehoidon toteuttaminen koulussa perustuu oppilaan ja hänen huoltajiensa sekä lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ja toimintayksikön johdon väliseen yhteiseen sopimukseen. Kouluja sekä koululaisille järjestettävää aamu- ja iltapäivätoimintaa voidaan pitää niin sanottuina lääkehoidon epätyypillisinä alueina. Näillä epätyypillisillä alueilla lääkehoitoa toteuttavat usein lääkehoitoon kouluttamattomat henkilöt. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut valtakunnalliset ohjeet (STM 2005) lääkehoidon toteuttamisesta erilaisissa toimintaympäristöissä. Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä työntekijöitä siten voida tehtävään velvoittaa. Yhteistyön merkitys lääkehoidon koulutuksen saaneiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa korostuu erityisesti näillä lääkehoitoa toteuttavilla epätyypillisillä alueilla. Ennen suostumuksensa antamista lääkehoitoon ryhtyvälle työntekijälle ja hänen esimiehelleen tulee selvittää lääkitsemiseen liittyvät vastuut ja velvollisuudet. Lääkitsemiseen, silloin kun se on työnantajan hyväksymää toimintaa, liittyvä vastuu ja mahdolliset vahingonkorvauskysymykset ratkaistaan samoin periaattein kuin koulutyössä yleensäkin.

Koulutus lääkehoitoon

Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö voi osallistua luonnollista tietä annettavan ja ihon alle pistettävän lääkehoidon toteuttamiseen yksittäistapauksissa tai tilannekohtaisen harkinnan ja riittävän lisäkoulutuksen jälkeen. Koulutuksen antaa laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö ja kirjallisen luvan terveydenhuollon toiminnasta vastaava lääkäri. Yleensä erikoissairaanhoidon diabeteshoitajat antavat pistosopetuksen ja kirjallisen pistoslunan diabeetikkolapsen hoitoon osallistuville. Opetuksen ja pistoslunan voi antaa myös perusterveydenhuollossa toimiva terveydenhuollon ammattihenkilö, esimerkiksi terveydenhoitaja. Diabeteshoitajalla tai muulla hoitajalla tulee tätä varten olla yksikkönsä diabeteslääkärin tai ylilääkärin valtuutus pistosopetukseen. Lääkehoidon osaaminen tulee varmistaa säännöllisesti. Lisäkoulutuksen järjestäjä vastaa lääkehoidon koulutuksen laadusta, laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö näytön vastaanottamisesta ja luvan myöntänyt lääkäri tehtävän edellyttämän osaamisen ja lisäkoulutuksen tason määrittelystä. (STM 2005:32, STM 2010:9)

Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen, lastensuojelullisten toimenpiteiden sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppilasta autetaan koulunkäyntiin liittyvissä vaikeuksissa eri tukimuodoin. Tukimuoto määräytyy yksilöllisesti vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Keskeistä on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen, tukitoimien aloittaminen ja yhteistyö huoltajien kanssa. Yleisen tuen piirissä ovat kaikki koulun oppilaat. Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä. Tehostettua tukea antaa luokanopettaja/aineenopettaja tai erityisopettaja oppilaalle laaditun oppimissuunnitelman

mukaan. Erityistä tukea annetaan silloin, kun tehostettu tuki ei riitä. Tarvittaessa oppimäärä/oppimäärät yksilöllistetään oppilaan omien edellytysten mukaan. Oppilaalle laaditaan HOJKS (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma) yhdessä huoltajien kanssa.

Yhteistyö lastensuojelullisten toimenpiteiden aikana

Lastensuojelullisten toimenpiteiden aikana oppilaan opetuksen järjestämisessä eri toimijoiden yhteistyön merkitys korostuu. Järjestelyt ja vastuuhenkilöt nimetään aina tapauskohtaisesti. Sijoitetun oppilaan kohdalla tulee ottaa yhteyttä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään.

Sairaalan lapsen ja nuoren opettaminen

Oikeus opetukseen kuuluu myös sairaalassa oleville lapsille. Perusopetuslain 4 §:n mukaan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista.

Perusopetuslain 18 §:n mukaan opetus voidaan järjestää osittain toisin kuin perusopetuslaissa ja sen nojalla säädetään esimerkiksi oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä. Kyseeseen saattaa tulla esimerkiksi opetuksen järjestäminen oppilaan kotona tai oppilaan osallistuminen opetukseen etäyhteyden kautta. Nämä poikkeusjärjestelyt tehdään aina koulun rehtorin päätöksellä yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajiensa sekä koulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Tällaisissa tapauksissa oppilaalle laaditaan aina henkilökohtainen oppimissuunnitelma.

Sairaalan lapsen ja nuoren opetuksessa yhteistyön tärkeys korostuu. Jos lapsella on terveyteen liittyviä ongelmia, opettaja saa tietoa lääkityksestä, apuvälineistä, terapioidista, kuntoutumiskeinoista jne. keskusteluissa huoltajien ja koulun oppilashuoltoryhmän kanssa. Huoltajien suostumuksella saa lisätietoa oppilasta hoitavilta henkilöiltä sekä sairaalakoulusta.

Oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Koulun rehtori ja opettajat yhdessä huolehtivat siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitörangaistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Rehtori/opettaja ottaa yhteyttä yhdessä oppilaan kanssa oppilashuoltohenkilöstöön ja on yhteydessä huoltajaan asian tiimoilta. Opetustilanteesta poistetulle oppilaalle järjestetään asianmukainen valvonta. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Koulusta erottamisesta tiedotetaan myös sosiaalihuoltoa (lastensuojelulaki 24 §:n 2 momentti).

Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Kun yksittäisen oppilaan asiaa käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön on kirjattava tarpeelliset tiedot opiskeluhuoltokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä.

Oppilashuoltokertomukset säilytetään lukitussa tilassa koulun kansliassa / rehtorin huoneessa.

Opiskeluhuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen oppilaan:

- nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- asian aihe ja vireille panija;
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimet;
- tiedot asian käsittelystä opiskeluhuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- toteutetut toimet;
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta salassapitosäännösten estämättä. Oppilaan / huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella (lomake) hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Tarvittavat yhteistyötahot määrittyvät tapauskohtaisesti.

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Yhteistyön huoltajien kanssa tulee perustua avoimuuteen, luottamukseen ja arvostukseen. Huoltajat osallistetaan yhteisöllisen oppilashuollon suunnitteluun ja toteutukseen. Vanhempainillat, arviointikeskustelut ja Wilma-tiedotteet ovat keskeisiä yhteistyömuotoja ja –kanavia.

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjäkohtaisesta oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialaisen oppilashuollon ohjausryhmä. Koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa koulukohtainen oppilashuoltoryhmä. Vastuu ryhmien toiminnasta on rehtoreilla, jotka kokoavat palautetta oppilailta, opettajilta, huoltajilta sekä oppilashuollon eri toimijoilta. Oppilashuollon toimintaa arvioidaan ohjausryhmässä lukuvuosittain. Keskeisistä tuloksista tiedotetaan oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.